

s ennek középpontjául és főeszközéül a Magyar Gyermektanulmányi Társaságot tekintik. Mindabból, amit a cikk felsorol, egyelőre az a legfontosabb, hogy e Társaságnak valóban tetemes része van a nevelés iránt való társadalmi érdeklődés felkeltésében, fiókkörei útján a különböző iskolák munkásainak egyesítésében, a dolgozni vágyó fiatal tanítók (férfiak és nők) buzdítása által a nevelési irodalom kiterjedésében. Ezt az eleve séget mindenki örömmel látja és a cikkben érintett támadások és lekicsinylések erre bizonyára nem vonatkoznak. Ami pedig a szintén említett «elméleti tudományos feladatok» «intenzív művelését» illeti, a M. Gy. T. szellemi vezetőjének nemes célzata és munkatársaira is átható buzgósága megerdemli és kötelességgé is teszi, hogy akik pedagógiai irodalmunk fejlődését fontosnak ítélik, azok e mozgalom belső értékét komoly bírálattal megállapítani és ezáltal fokozni igyekezzenek. Ennek itt van az ideje. Annyival inkább, mert kétségtelen, hogy ilyenmő társulásaink között a M. Gy. T.-nak van ma nálunk a legnagyobb hatása, külföldön pedig csupán ezt ismerik. Nagy László cikke megerősíti azt a felfogásunkat, hogy ily szellemű hozzászólásoknak, megvitatásoknak valóban jó hatása lenne a nevelés egész hazai irodalmára, a most már-már egészen szétválók egyesítésére. Nem vagyunk annyian, hogy különvált taborok külön-külön, teljes sikerrel dolgozhassanak.

Közműveltség címmel *Waldapfel János* negyedéves folyóiratot indított meg ez év júliusában (1. és 2. szám, Budapest, Németh J. kiadása; előfiz. ára évi 9 kor.). A folyóirat a szerkesztőnek a műveltség ama kérdései iránt való érdeklődéséből származik, «melyek a sokaságok műveltségére és művelődésére vonatkozólag felvetődnek vagy felvethetők.» «A kollektív műveltség, osztályok, nemzetek, korok műveltsége, e komplikált, még tényeiben és tényezőiben sem eléggé elemzett jelenség» értendő a *közműveltség* nevéen. A szerkesztő oly *közműveltségtan*-ra gondol, «mely általában megvilágítja bármely nemzet közműveltségének és élete egyéb tényezőinek kapcsolatát és ennek a kapcsolatnak egyetemes jelentőségű vonásait és törvényeit kutatja», amelynek legelső hivatása: «a nemzeti műveltségnek vagy közműveltségnek tartalmát, terjedelmét, tényezőit és törvényeit megállapítani, amennyire lehet». Ezért *nemzetműveltségtan*nak is nevezhető. «Elmélete volna ez a nemzeti műveltség gyarapodása folyamatának, illetőleg részben gyarapítása gyakorlatának, mely a gyakorlatot, az erre vonatkozó nemzeti munkát tudatossá, célirányossá, módszeressé és rendszeressé és mindenestre elvszerűvé tenné.» Mivel pedig az elméletet meg kell előznie «a ténygyűjtés, ténycsoportosítás, egybevetés és bírálás munkájának», ennek teljesítésére indul meg az új folyóirat, melyet «az igazságra, az igazmondásra való abszolút törek-

vés fog irányítani», «lelkét pedig szeretet fogja vezetni». A 260 lapos kötetet Kármán Mórnak Isokratesről (9—16. l.) s a szerkesztőnek a közműveltség fogalmáról (17—21. l.) szóló cikkei nyitják meg. A változatos tartalom a következő csoportokra oszlik: 1. Értekezések, előadások, könyvrészletek; 2. Dokumentumok (törvények, rendeletek, beszédek, levelek, 25—122. l.); 3. Szemle (123—159); 4. Intézmények és emberek (160—162); 5. Tudomány (tudománytörténet, methodologia, szervezés, tudományos intézetek, 163—165); 6. Közoktatás (közéiskola, népiskola, fővárosi oktatásügy, szabad oktatás, 166—200); 7. Költészet (201—204); 8. Színház (205—210); 9. Képzőművészet (211—214); 10. Egyesületek (társaságok, kaszinók, 215—234); 11. Falusi közművelődés (235—237); 12. Könyvek, füzetek és lapok (238—257); 13. Hírek (adatok, számok, 258—260); 14. Polemia (261—270). Mutatja ez a folyóirat által felölelt terület nagyságát. E számot csekély kivétellel maga a szerkesztő írta.

A kulturállam megteremtése és a tanítóképzés.

Lechnitzky Gyula ily című felolvasása (*Magyar Tanítóképző*, 1914, 4—5. sz.) a tanítóképzés nemzetnevelési jelentőségét, e munkában való középponti helyzetét fejtegeti. Hangsúlyozza, hogy ez intézmény működése egyetemes művelődési, politikai kérdésekkel kapcsolatos. A nemzetnevelés érdekében szükséges, hogy hazánk «összes tanügyi férfit a kulturállam megteremtése gondolatában egyesüljenek». Evégre sürgeti az oktató szövetség megalkotását, ezáltal egységes közvélemény teremtését, egységes nemzetnevelési tervet kidolgozását, a pedagógiai műveltség mélyítését. E követelések teljesítése tetemes munkát kíván, melyben mindenféle testületnek ki kell vennie a részét, így a Tanítóképzőint. Tanárok Orsz. Egyesületének is. Szükségesnek tartja «a népiskolai pedagógiai tudomány kiművelése céljából és a népoktatás emelése érdekében a pedagógiai akadémia felállítását», a pedagógiai élet és műveltség emelése érdekében népiskolai pedagógiai könyvtár-vállalat megindítását. Itt is az együttes munka sürgetése!

A pedagógia jelen állása. Ily címen kezdi meg *Molnár Oszkár* újabb, tájékoztató, összefoglaló munkáját a *Család és Iskolában* (1914, 13—14. sz.). Már ismertetett, hasonló természetű füzete (l. M. P. 1914, 169. l.) alaposan sejteti, hogy e dolgozat is voltaképpen a neveléstörténet kiegészítése, amelyet itt a működő tanítók számára közöl s nyilván tanítóképzőintézeti tanításában is felhasznál. A pedagógia nagy területén ilyen vezető munkára nagy szükség van. Reméljük, e szükségletet Molnár teljesen kielégíti. Már most óhajtjuk azonban kifejezni azt a reménységet is, hogy akár alkalomszerűen, az egyes fejezetekben, akár a munka végén, egybefoglalva, a magyar pedagógiai irodalom mai állapotáról, irányairól is tájékoztassa olvasóit.